

Záver Rady o jazykových kompetenciách na posilnenie mobility

(2011/C 372/07)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

SO ZRETELOM NA

1. závery zo zasadnutia Európskej rady v Barcelone, ktoré sa uskutočnilo 15. a 16. marca 2002, v ktorých sa vyzvalo na ďalšie kroky s cieľom zdokonaľiť ovládanie základných zručností, najmä výučbou najmenej dvoch cudzích jazykov od útleho veku ⁽¹⁾;
2. závery Rady z 19. mája 2006 o Európskom indikátore jazykovej kompetencie ⁽²⁾, v ktorých sa opätovne potvrdilo, že znalosť cudzích jazykov, ako aj pomoc pri podpore vzájomného porozumenia medzi národmi sú predpokladom mobilnej pracovnej sily a prispievajú ku konkurencieschopnosti hospodárstva Európskej únie;
3. odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie ⁽³⁾, v ktorom sa komunikácia v cudzích jazykoch zaraďuje medzi kľúčové kompetencie potrebné pre osobné naplnenie, aktívne občianstvo, sociálnu súdržnosť a zamestnateľnosť v znalostnej spoločnosti;
4. závery Rady z 25. mája 2007 o jednotnom rámci ukazovateľov a referenčných hodnôt na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave ⁽⁴⁾, v ktorých sa Komisia vyzýva, aby ďalej preskúmala vývoj ukazovateľov týkajúcich sa jazykových zručností;
5. odporúčanie Rady z 20. novembra 2008 o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie ⁽⁵⁾, v ktorom sa odporučilo, aby členské štáty zvyšovali povedomie o význame medzikultúrnych kompetencií a výučby jazykov u mladých ľudí s cieľom zmenšiť prekážky cezhraničnej mobility;
6. uznesenie Rady z 21. novembra 2008 o európskej stratégii pre viacjazyčnosť ⁽⁶⁾, v ktorom sa členské štáty vyzvali na podporu viacjazyčnosti na účely posilnenia sociálnej súdržnosti, medzikultúrneho dialógu a budovania Európy, konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva a mobility a zamestnateľnosť ľudí, ako aj na propagáciu jazykov EÚ na celom svete;
7. závery Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave „ET 2020“, v ktorých sa ako priority na obdobie rokov 2009 – 2011 stanovili potreba umožniť občanom komunikovať popri materinskom jazyku dvoma ďalšími jazykmi, potreba podporovať výučbu jazykov v odbornom vzdelávaní a príprave a medzi dospelými študujúcimi a poskytnúť migrantom príležitosť naučiť sa jazyk hostiteľskej krajiny ⁽⁷⁾;
8. spoločnú správu Rady a Komisie ⁽⁸⁾ o pokroku vo vykonávaní pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“, v ktorej sa poznamenáva, že je potrebné podporovať kľúčové kompetencie v odbornom vzdelávaní a príprave a vo vzdelávaní dospelých, a najmä, že by sa v týchto oblastiach mala väčšia pozornosť venovať komunikácii v cudzích jazykoch;
9. stratégiu Európa 2020, ktorú Európska rada prijala 17. júna 2010 ⁽⁹⁾ a jej dve hlavné iniciatívy: *Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta* ⁽¹⁰⁾, v ktorom sa uznáva potenciálny príspevok jazykových kompetencií k dynamickému pracovnému trhu a iniciatívu *Mládež v pohybe* ⁽¹¹⁾, v ktorej sa zdôrazňuje, že na to, aby bola mobilita možná a aby sa oplátila, budú nevyhnutne potrebné lepšie jazykové zručnosti;
10. odporúčanie Rady z 28. júna 2011 o podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí ⁽¹²⁾, v ktorom sa uznáva význam jazykového vzdelávania a získavania medzikultúrnych kompetencií od ranných fáz vzdelávania, a to prostredníctvom podpory kvalitnej jazykovej a kultúrnej prípravy na mobilitu vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní.

PRIPOMÍNAJÚC, ŽE

na zasadnutí Európskej rady, ktoré sa v roku 2002 konalo v Barcelone, sa jazykové kompetencie identifikovali ako zásadná súčasť konkurencieschopnej znalostnej ekonomiky. Znalosť cudzích jazykov je pre všetkých občanov EÚ životnou zručnosťou, ktorá im umožňuje využívať ekonomické a sociálne výhody voľného pohybu v rámci Únie;

jedným z hlavných strategických cieľov politiky EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy je poskytovanie čo najširšieho prístupu k mobilite pre všetkých vrátane znevýhodnených skupín a zníženie pretrvávajúcich prekážok v mobilite;

⁽¹⁾ SN 100/02, odsek 44, zarážka 2, s. 19.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 172, 25.7.2006, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 394, 30.2.2006, s. 10.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 311, 21.2.2007, s. 13.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 319, 13.12.2008, s. 8.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 320, 16.12.2008, s. 1.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 117, 6.5.2010, s. 1.

⁽⁹⁾ EUCO 13/10.

⁽¹⁰⁾ 17066/1/10 REV 1.

⁽¹¹⁾ 13729/1/10 REV 1.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 199, 7.7.2011, s. 1.

voľný pohyb pracovníkov v rámci jednotného trhu EÚ môže prispieť k zníženiu nesúladu medzi zručnosťami pracovnej sily a potrebami trhu práce, obmedzená znalosť cudzích jazykov je však aj naďalej vážnou prekážkou vzdelávacej a profesijnej mobility.

OPĀTOVNE POTVRDZUJÚC, ŽE

zatiaľ čo zodpovednosť za organizáciu a obsah systémov vzdelávania a odbornej prípravy majú jednotlivé členské štáty, pri určovaní jazykových kompetencií, ktoré sa majú rozvíjať, ako aj pri určovaní najúčinnějších metodík a najpriaznivejších podmienok pre tento proces zohráva užitočnú úlohu európska spolupráca.

A VZHLADOM NA

konferenciu predsedníctva s názvom *Jazykové kompetencie pre profesijný a spoločenský úspech v Európe*, ktorá sa v septembri 2011 uskutočnila vo Varšave, ako aj konferenciu ministrov zodpovedných za povinnú školskú dochádzku EÚ, ktoré sa v októbri 2011 uskutočnilo v Gdansku.

BERIE NA VEDOMIE

— činnosť, ktorú členské štáty vykonávajú v rámci otvorenej metódy koordinácie s podporou Komisie, aby posilnili príspevok, ktorý môže jazykové vzdelávanie priniesť k posilneniu zamestnateľnosti mladých ľudí na trhu práce, na ktorom môže byť znalosť cudzích jazykov jednoznačnou výhodou,

— činnosť Podnikateľskej platformy pre viacjazyčnosť, ktorú zriadila Komisia s cieľom podporiť lepšie využívanie jazykových kompetencií ako prostriedku zvýšenia konkurencieschopnosti podnikov v EÚ, a najmä malých a stredných podnikov,

— výsledky Platformy občianskej spoločnosti o viacjazyčnosti týkajúce sa zabezpečenia celoživotných príležitostí na jazykové vzdelávanie pre všetkých s cieľom posilniť sociálne začlenenie občanov zo znevýhodneného prostredia a podporovať jazykovú rozmanitosť a medzikultúrny dialóg.

VÍŤA

— správu Komisie o vykonávaní uznesenia Rady z 21. novembra 2008 o európskej stratégii pre viacjazyčnosť, v ktorej sa podrobne opisujú prijaté iniciatívy a pokrok dosiahnutý pri podpore jazykového vzdelávania a jazykovej rozmanitosti,

— aktualizáciu Zoznamu činností Spoločenstva v oblasti viacjazyčnosti za rok 2011, v ktorom sa uvádzajú činnosti, ktoré v tejto oblasti za posledné tri roky uskutočnili jednotlivé

útvary Komisie, a zdôrazňuje sa, že politikou viacjazyčnosti sa zlepšuje zamestnateľnosť občanov EÚ a konkurencieschopnosť podnikov EÚ,

— uverejnenie politickej príručky s názvom *Jazykové vzdelávanie na úrovni predprimárneho vzdelávania – aby bolo účinné a udržateľné*, ktorá predstavuje krok vpred pri zvyšovaní povedomia o dôležitosti jazykového vzdelávania od veľmi skorého veku,

— uverejnenie správy s názvom *Zabezpečenie komunikačných zručností pre trh práce*, ako výsledok práce, ktorú uskutočnila tematická skupina „Jazyky pre pracovné miesta“ v rámci ET 2020.

SÚHLASÍ S TÝM, ŽE

1. vzdelávacia mobilita – t. j. medzinárodná mobilita na účely získania nových vedomostí, zručností a kompetencií – je jedným z podstatných spôsobov, akým môžu občania posilniť svoju zamestnateľnosť, zvýšiť svoje medzikultúrne povedomie, tvorivosť a osobný rozvoj a aktívne sa zúčastňovať na živote spoločnosti;

2. dobrá znalosť cudzích jazykov je kľúčovou kompetenciou nevyhnutnou na presadenie sa v modernom svete a na trhu práce. Viacjazyčnosť je nielen súčasťou európskeho dedičstva, ale aj príležitosťou na rozvoj spoločnosti, ktorá je otvorená, rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a je pripravená spolupracovať;

3. pri zvyšovaní vzdelávacej a profesijnej mobility zohráva užitočnú úlohu to, aby sa v rámci dostupných zdrojov udržiavali a rozvíjali európske nástroje a programy, ktorými sa podporuje jazykové vzdelávanie vo formálnom, ako aj neformálnom vzdelávacom kontexte;

4. zatiaľ čo všeobecné jazykové programy pomáhajú rozvíjať základné komunikačné zručnosti pre každodenné použitie, pri zvyšovaní mobility a zamestnateľnosti pracovníkov môžu byť v rámci všeobecného vzdelávania, ako aj odborného vzdelávania a prípravy obzvlášť efektívne také metódy, ako je obsahovo a jazykovo integrované vzdelávanie (CLIL);

5. v záujme podpory metódy CLIL by sa učitelia a školitelia – najmä v odbornom vzdelávaní a príprave – mali nabádať k tomu, aby nadobúdali vysokokvalitné jazykové kompetencie, a mali by mať prístup k vysokokvalitným učebným zdrojom;

6. na všetkých úrovniach vzdelávania by sa z perspektívy celoživotného vzdelávania mal tam, kde je to možné a vhodné, ponúkať širší výber jazykov vrátane menej používaných jazykov a jazykov susedných krajín, a príslušné jazykové a kultúrne inštitúcie by v súvislosti s nimi mali poskytovať viac informácií a poradenstva;

7. rozvoj jazykových kompetencií u osôb, a to najmä detí, zo sociálne a ekonomicky znevýhodneného prostredia, prostredia migrantov alebo Rómov alebo spomedzi osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami môže prispieť k zabezpečeniu lepšieho sociálneho začlenenia a budúceho profesijného rozvoja;
8. vysokokvalitná jazyková výučba a vzdelávanie – napríklad špecializovaného jazyka súvisiaceho so zamestnaním – sú zásadne dôležité pre posilnenie medzinárodného charakteru inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a zvýšenie zamestnateľnosti absolventov;
9. zabezpečenie jazykového vzdelávania počas celého života, a to aj vo vyššom veku, je dôležité aj vzhľadom na súčasné demografické trendy a potrebu zabezpečiť rovnaké príležitosti pre narastajúci počet starších občanov EÚ;
7. podporovali opatrenia zamerané na pomoc deťom a dospelým z prostredia migrantov alebo Rómov naučiť sa úradný jazyk (alebo jazyky) hostiteľskej krajiny, a pokiaľ je iný, aj vyučovací jazyk. Zvážili okrem toho možnosti ako umožniť deťom z týchto prostredí udržať si svoj materinský jazyk a rozvíjať ho;
8. preskúmali spôsoby uznávania a validovania kompetencií týkajúcich sa rodného jazyka detí a dospelých z prostredia migrantov;
9. podporovali školy a inštitúcie odbornej prípravy a vysokoškolského vzdelávania v tom, aby prijali integrované prístupy k výučbe jazykov a jazykovému vzdelávaniu;
10. podporovali dialóg medzi vzdelávacím a pracovným prostredím tak, že sa lepšie zohľadnia jazykové potreby pracovného trhu a žiakom a študentom sa počas celého ich vzdelávania bude pravidelne poskytovať poradenstvo a na pracoviskách sa bude podporovať jazykové vzdelávanie;

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY

1. zintenzívnili úsilie o dosiahnutie barcelonského cieľa, napríklad posilnením poskytovania jazykového vzdelávania a zvýšením jeho kvality a relevantnosti vo všeobecnom vzdelávaní, odbornom vzdelávaní a príprave a vo vysokoškolskom vzdelávaní, ako aj v kontexte celoživotného vzdelávania;
2. uznali význam hodnotenia výkonnosti vo výučbe jazykov a jazykovom vzdelávaní ako dôležitého aspektu procesu zabezpečenia kvality;
3. zlepšili úvodnú a priebežnú odbornú prípravu učiteľov jazykov a odbornú prípravu týkajúcu sa jazykov u učiteľov iných predmetov, posilnili a uľahčili ich mobilitu tým, že v čo najväčšom rozsahu odstránia administratívne prekážky;
4. podporovali inovačné formy európskej spolupráce, experimentovanie a nové prístupy k výučbe jazykov a jazykovému vzdelávaniu, ako je obsahovo a jazykovo integrované vzdelávanie (a to aj v bilingválnych školách), príležitosti pre mobilitu zameranú na ponorenie do jazyka a v príslušných prípadoch rozsiahlejšie využívanie informačných a komunikačných technológií aj v kreatívnych prostrediach na jazykové vzdelávanie;
5. tam, kde je to možné a vhodné, rozšírili výber jazykov ponúkaných v rámci vzdelávania a odbornej prípravy, čím sa podporí výučba menej používaných jazykov (najmä v hraničných regiónoch) a jazykov susedných krajín s cieľom umožniť kultúrne, spoločenské a hospodárske výmeny;
6. zväžili začlenenie kultúrneho rozmeru do jazykových osnov ako dôležitého prvku v záujme budúcej vzdelávacej a profesijnej mobility tam, kde je to vhodné;

11. preskúmali možnosti verejno-súkromných partnerstiev zameraných na zabezpečenie poskytovania jazykových zručností vhodných pre trh práce, najmä ako prostriedku prípravy na mobilitu a zamestnanie v zahraničí;
12. nabádali k podpore iniciatív zameraných na jazykové vzdelávanie a podpore prostredia, ktoré by jazykové vzdelávanie umožňovalo;

VYZÝVA KOMISIU, ABY

1. podporovala úsilie členských štátov v oblasti výučby jazykov a jazykového vzdelávania tak, aby sa plne využívali programy EÚ a európske nástroje vzdelávania a odbornej prípravy;
2. rozšírila činnosť týkajúcu sa jazykovej politiky, ktorá sa začala počas prvého pracovného cyklu ET 2020 v rámci tematickej skupiny pre skoré jazykové vzdelávanie tak, aby zahŕňala iné stupne vzdelávania (primárny, sekundárny, atď.), a aby sa zároveň osobitne zohľadnili oblasti odborného vzdelávania a prípravy a vzdelávania dospelých;
3. zväžila predloženie návrhu na prípadnú referenčnú hodnotu týkajúcu sa jazykových kompetencií, a to v rámci dostupných zdrojov a na základe výsledkov európskeho prieskumu jazykových kompetencií, ktorý sa má predložiť v roku 2012, s cieľom podporovať neustále zlepšovanie jazykového vzdelávania;
4. spustila a šírila celoeurópske štúdie a prieskumy metódik a nástrojov jazykového vzdelávania a mala pritom na zreteľ aspekty kvality, zabránila dodatočnému administratívne zaťaženiu a nákladom a sprístupnila ich výsledky osobám pôsobiacim v tejto oblasti a subjektom, ktoré prijímajú rozhodnutia na vnútroštátnej úrovni;

5. podporovala a uľahčovala výmenu informácií o dostupných zdrojoch v oblasti jazykového vzdelávania a nábádala členské štáty, aby v praxi používali usmernenia a nástroje, ktoré sa vyvinuli v rámci jazykovej politiky EÚ;
6. pokračovala v podpore Podnikateľskej platformy pre viacjazyčnosť a iniciatív tohto druhu, ktoré vyvíjajú zainteresované strany.

A VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY

1. podporovali mobilitu na účely jazykového vzdelávania s cieľom pomôcť učiacim sa prekonať počiatočné jazykové prekážky a motivovať ich k tomu, aby získali kompetencie aspoň v dvoch cudzích jazykoch;
2. si vymieňali informácie o najlepších postupoch s cieľom zlepšiť účinnosť jazykového vzdelávania tak, aby sa pre mladých ľudí zabezpečila primeraná zmes jazykových kompetencií a schopnosť neustále získavať nové zručnosti v súlade s budúcimi potrebami a záujmami, a to podporou jazykov prostredníctvom súčasných a budúcich platforiem a sietí pre učiteľov a školiteľov;
3. zdôraznili potrebu špecifického jazykového obsahu na profesijné účely, najmä v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a vysokoškolského vzdelávania, ako prostriedku posilnenia mobility a zamestnatelnosti;
4. v rámci dostupných zdrojov a pri minimalizácii administratívneho zaťaženia ďalej rozvíjali nástroje na sledovanie pokroku v oblasti jazykového vzdelávania a zhromažďovali kvantitatívne i kvalitatívne údaje s cieľom určiť najúčinnšie postupy a oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť;
5. preskúmali spôsoby zvýšenia uznávania a potvrdenia jazykových kompetencií získaných prostredníctvom neformál-

neho a informálneho vzdelávania a aby pritom zohľadnili existujúce osvedčené postupy;

6. zväzili využívanie Spoločného európskeho referenčného rámca Rady Európy pre jazyky (CEFR) na:

— podporu užšieho prepojenia medzi CEFR a vnútroštátnymi a európskymi kvalifikačnými rámcami,

— rozšírenie príležitostí na vydávanie osvedčení o jazykových kompetenciách, ktoré žiaci a študenti získavajú na konci povinnej školskej dochádzky a vo vysokoškolskom vzdelávaní;

7. zabezpečili prepojenie medzi kvalifikáciami v rámci odborného vzdelávania a prípravy, ktoré zahŕňajú jazykové zručnosti, a CEFR a zároveň naplno využívali zdroje a skúsenosti príslušných európskych inštitúcií a zainteresovaných strán, najmä Rady Európy a jej Európskeho centra pre moderné jazyky;

8. naďalej prostredníctvom programov EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže podporovali spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a výmenné programy pre žiakov a študentov, a to aj v rámci odborného vzdelávania a prípravy, s cieľom pomôcť im zlepšiť svoje jazykové kompetencie;

9. v príslušných prípadoch podporovali vypracovanie učebných a študijných materiálov pre jazyky, ktorých výučba je menej rozšírená, a to na vnútroštátnej úrovni i prostredníctvom európskej spolupráce;

10. bez toho, aby tým boli dotknuté nadchádzajúce rokovania, zväzili ustanovenie jazykového vzdelávania za prioritnú oblasť v budúcej generácii programov EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.